

คำชี้แจง

เอกสารนี้เกิดขึ้นจากความร่วมแรงของอาสาสมัคร ที่ร่วมกันถอดเสียงและตรวจทานในเบื้องต้น ซึ่งบางส่วนยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตรงตามเสียงที่ ท่านพุทธทาสภิกขุได้บรรยายไว้

ด้วยคุณค่าแห่งธรรมและงานที่ร่วมกันทำในครั้งนี้ หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ได้พิจารณาเห็นว่างานธรรมในรูปแบบเอกสารทั้งหมดนี้ แม้จะยังไม่ได้ตรวจทานแก้ไขเนื้อหาอย่างถึงที่สุด แต่ก็ควรที่จะนำออกเผยแพร่ให้กว้างขวาง เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจใฝ่ธรรม จะได้มีข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมควบคู่กับเสียงธรรม โดยพร้อมกันนี้ทางทีมงานจะดำเนินการตรวจทานแก้ไขเนื้อหาทางถอดเสียงทั้งหมดอีกครั้ง เพื่อให้ธรรมที่เผยแผ่มีความถูกต้องและสมบูรณ์

เอกสารนี้ไม่สงวนสิทธิ์สำหรับการเผยแพร่เป็นธรรมทาน หากพบข้อควรแก้ไขปรับปรุงสามารถแจ้งมาได้ที่ หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญตามที่อยู่ติดต่อด้านล่างนี้

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

สวนวชิรเบญจทัศ ถนน นิคมรณไฟสาย ๒ แขวง/เขต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทร ๐-๒๙๓๖-๒๘๐๐ โทรสาร ๐-๒๙๓๖-๒๙๐๐ E-Mail: archives@bia.or.th

รหัส	2945250906000	รายชื่อ	โอวาทแก่คณะภิกษุสามเณรและอุลาสิกขา อุบาสิกจากวัดชาวนา จ. นครศรีธรรมราช
วันที่แสดง	06/09/2525	ชื่อเรื่อง/ชุด	
ผู้ถอด	นาย กฤษดิษฐ์ ช่างรักษา	ผู้ตรวจทาน	อริศรา ถนัดงาน
หมายเหตุ	ตั้งแต่หน้าที่ที่ ๔๗.๑๕ เป็นการคุยกัน ... ไม่มีการเทศนา		

ว่าแก่คณะพระภิกษุ สามเณรและญาติโยมจากวัดชาวนา วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่หินโง้ง
เวลา ๑๓.๓๐ น.

ท่านพุทธทาส : บอกให้หยุด ... ถ้าให้พูดหยุด ....

คือเพื่อนสหธรรมิก ภิกษุสามเณร และญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย อาตมาขอแสดงความยินดี ใน
การมาของท่านทั้งหลายถึงสถานที่นี้ ขอต้อนรับท่านทั้งหลายด้วยความยินดี แบบวัดนี้หรือจะเรียกว่าแบบ
พุทธกาล ก็ได้ คือต้องนั่งกลางดิน ไม่ได้นั่งบนเก้าอี้ ไม่ได้นั่งบนศาลา เราชอบอย่างนี้ เพื่อเป็นเครื่องระลึก
ถึงพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าท่านประสูติกลางดิน เมื่อท่านตรัสรู้ก็นั่งกลางดิน เมื่อสอนส่วนมากก็สอน
กลางดิน กุฎิของท่านก็พื้นดิน ในที่สุดท่านก็นิพพานกลางดิน เรื่องของพระพุทธเจ้าของเรา ใครไม่รู้เรื่องนี้
ก็เต็มทีมาก ว่าพระพุทธเจ้าประสูติกลางดิน ตรัสรู้กลางดิน สอนกลางดิน แล้วก็นิพพานกลางดิน เมื่อนั่งลง
กับดิน เอามือลูบดิน แล้วก็นึกถึงพระพุทธเจ้า ว่านี่มันเป็นสถานที่ ฟังคูสิ ประสูติ ตรัสรู้ สั่งสอน แล้วก็
นิพพานกลางดิน มันจะทำให้มีจิตใจเกลี้ยงไปได้ระยะหนึ่ง จิตใจที่เกลี้ยงด้วยกิเลสหรือความรู้สึกอะไรมัน
เกลี้ยงไปได้ระยะหนึ่ง เหมาะที่จะฟังหรือจะพูด จะคิดอะไรกันต่อไป เดียวนี้ท่านหัวหน้าบอกให้พูดเรื่อง
ธรรมะที่เป็นหลัก ย้ำความเข้าใจก็ได้เหมือนกัน คือว่าเรื่องความดับทุกข์ เพราะพระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า
เราบัญญัติเฉพาะเรื่องทุกข์กับความดับทุกข์เท่านั้น ในกาลก่อนแต่นี้ก็ดี เดียวนี้ก็ดี เราบัญญัติเฉพาะทุกข์กับ
ดับทุกข์เท่านั้น ดังนั้นเรื่องอื่นไม่พูด แต่เราก็ได้ไปพูดเรื่องอื่นนอกจากเรื่องนี้ให้มันเสียเวลา และได้ทะเลาะ
วิวาทกันเพราะเรื่องที่ไม่จำเป็นจะต้องพูด เป็นพุทธบริษัทก็เพราะว่าดับทุกข์ได้ หรือว่ากำลังพยายามดับทุกข์
อยู่ หรือว่ากำลังศึกษาเรื่องดับทุกข์อยู่ ขอให้รู้จักตัวเองว่าจะจะเป็นพุทธบริษัทกันสักที มันต้องมีเรื่องดับทุกข์

ถ้าไม่มีเรื่องดับทุกข์มันก็ไปเรื่องเพิ่มความทุกข์ มันก็บ้า มันก็เป็นพุทธบริษัทไปไม่ได้ ความทุกข์นี้มันเป็นเรื่องของธรรมดา เมื่อเราทนไม่ได้มีความทุกข์ถึงที่สุด เราอยากจะดับทุกข์ เราจึงจะมีศรัทธาในพระศาสดา ผู้สอนให้ดับทุกข์ ก่อนนี้มันสบายดี มันเพื่อเจ้อ มันไม่ได้อยากจะดับทุกข์ มันก็ไม่มีศรัทธาในพระศาสดา ต่อเมื่อความทุกข์มันบีบคั้นหนักเข้า มันจึงจะคิดหาผู้ที่จะช่วยดับทุกข์ให้ จึงได้ศรัทธาในพระธรรม อันเป็นคำสอนของพระศาสดาเรื่องความดับทุกข์ ความทุกข์มันมีอยู่จริงๆ แล้วก็บังคับให้คนหรือสัตว์นั้นพยายามจะดับทุกข์ ต้องการจะดับทุกข์ แล้วก็จะมีศรัทธาในผู้ที่สอนให้จะดับทุกข์ หรือคำสอนเรื่องความดับทุกข์หรือการปฏิบัติเรื่องความดับทุกข์ ดังนี้ศรัทธามันแน่นแฟ้น เพราะความทุกข์มันบีบคั้น มันทนในกองทุกข์ไม่ได้ มันก็อยากจะดับทุกข์โดยใจจริง ไม่ต้องมีใครชักชวน ไม่ต้องทำอะไร ๆ กันตามประเพณี เมื่อมีศรัทธาแน่นลงไปในพระพุทธพระธรรมแล้ว มันก็มีความยินดี เขาเรียกว่าปราโมทย์ ปิติ มีความปราโมทย์ มีความปิติ ดังนี้มันทำให้จิตใจมีกำลัง จิตใจมันมีกำลัง แล้วก็ทำให้เกิดความสงบระงับแกจิตนั่นเอง แล้วก็เกิดความสุขเพราะความสงบระงับ เมื่อเกิดความสุขจิตก็เป็นสมาธิโดยง่าย ดังนี้หมายถึงความสุขทางจิต ภายใจจิตที่มาจากศรัทธา ปิติ ปราโมทย์ ในพระพุทธ ในพระธรรม ใจสุขครองบ้านครองเรือนนั้นไม่ใช่ มันไม่ใช่สุขนี้ สุขครองบ้านครองเรือนไม่ได้ทำให้เกิดสมาธิ แต่สุขที่เกิดแต่ปิติในพระธรรม จะทำให้เกิดความสงบ เกิดความสงบและก็เป็นสมาธิ ถ้าเป็นสมาธิก็เป็นอันว่าแน่นอน จะมี *ยถาภูตญาณทัสสนะ* เห็นสิ่งทั้งหลายทั้งปวงตามที่เป็นจริง ด้วยอำนาจของ *ยถาภูตญาณทัสสนะ* นั้น เห็นจริงในสิ่งที่เคยหลงยึดถือ มันก็คลายความยึดถือ เริ่มคลายตั้งแต่มีนิพพิทาเบื้องต้นในสิ่งที่เคยหลงยึดถือ มีนิพพิทาแล้วก็มีวิราคะ คลายความยึดถือ คลายไปจนหมดมันก็มีวิมุติคือความหลุดพ้น มันก็เกิดความรู้ว่าหลุดพ้นแล้ว หลุดพ้นแล้ว ดังนี้เรียกว่า *ขย ญาณ* ญาณในความสิ้นไปแห่งทุกข์ หรือ *ปฏินิสัสสะกัณฺหา ญาณ* การสลัดคืนไปออกไปหมดซึ่งความทุกข์ ท่านต้องทำสิ่งเหล่านี้ด้วยความรู้สึกจริงๆ ไม่ใช่ว่าไม่รู้อะไรแล้วทำตามๆ กันไป ดังนั้นอย่างน้อยต้องเห็นความทุกข์ แม้ที่กำลังเกิดอยู่ ทนทุกข์ทรมานอยู่ก็ยังไม่ค่อยจะเห็นกัน เรามีความทุกข์ด้วยอะไร เหตุอะไรก็ควรจะรู้ ตามปกติเรามีความทุกข์ได้หลายทางแหละ เพราะว่าความทุกข์มันมีหลายชนิด ความทุกข์ข้างนอกจากสังคมนี้อีกมี เมื่อสังคมเขาทำกันไม่ถูกต้อง เขาก็เบียดเบียนกันเราก็พลอยเป็นทุกข์ ทำให้เป็นทุกข์เป็นวงกว้าง เช่นว่าถ้าเกิดสงครามขึ้น คนที่ไม่มีส่วนในสงครามมันก็พลอยเป็นทุกข์ด้วย ดังนี้เรียกว่ามันมาจากสังคม ที่นี้มันก็มาจากธรรมชาติ ที่ว่าเกิด แก่ เจ็บ ตายนี้เป็นธรรมชาติ หรือเมื่อเราอยู่ในโลก โลกนี้ก็เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ บางทีมีน้ำท่วม มีแผ่นดินถล่ม มีพายุพัด ดังนี้ก็ธรรมชาติอัน

นี่ก็มี บางประเทศเขาก็มีพายุพัด น้ำท่วม แผ่นดินถล่มตายเป็นร้อยเป็นพันก็มี ดังนั้นตามธรรมชาติภายนอก
 ธรรมชาติภายในก็ต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย คนโง่มันก็ต้องเดือดร้อนเป็นทุกข์ เพราะมันไม่รู้ว่
 นั้นมันเป็นของมันเองตามธรรมชาติ มันเข้าใจว่ามันเป็นเฉพาะเรา มันกลัวเจ็บ กลัวไข้ กลัวตาย มันร้อง
 ห่มร้องให้คืนรจนกระวนกระวายนี้ก็ต้องเป็นทุกข์ตามธรรมชาติ ที่นี้ละเอียดไปกว่านั้นก็ถือว่าเป็นความทุกข์
 เกิดจากการทำผิดซึ้นข้างในจิตใจนั่นเอง ในจิตใจนั่นเอง มันมีการทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีผัสสะ สิ่ง
 เรียกว่าผัสสะนั้นสำคัญมาก ได้ยินแล้วจำไว้ให้ดีกว่าไอ้ตรงนั้นสำคัญมาก ทำผิดตรงนั้นก็มิทุกข์ ทำไม่ผิดตรง
 นั้นก็ไม่มิทุกข์ สิ่งนี้เรียกว่าผัสสะนั้นก็คือการกระทบระหว่างอายตนะ เรามีอายตนะข้างในคือตา หู จมูก
 ลิ้น กาย ใจ ๖ อย่างนั้น และมันก็มีอายตนะภายนอกคือรูป เสียง กลิ่น รส โผทัพพะ ธรรมารมณ์ ๖ อย่างอีก
 เหมือนเป็นคู่กัน เมื่อเวลามันมาถึงกันเข้านี้ จะเกิดสิ่งที่เรียกว่าผัสสะ ยกตัวอย่างคู่แรกคือ ตากับรูป ตาแล้ว
 ก็รูปมาเนื่องกับตา ก็เรียกว่าเกิดการเห็นทางตา ดังนี้เป็นจักขุวิญญาณ มีรูป มีจักขุ มีรูป มีจักขุวิญญาณ ๓
 ประการนี้ถึงกันเข้าในการทำงาน ดังนี้เรียกว่าผัสสะ ผัสสะระหว่าง ๓ สิ่ง คือตากับรูปกับจักขุวิญญาณถึงกัน
 เข้าเรียกว่าผัสสะ ถ้ามีผัสสะนี้แล้วก็ต้องมีเวทนาคือผลที่เกิดจากผัสสะ เวทนานี้บางทีก็ถูกใจก็หลงรัก
 หลงไหลไป บางทีก็ไม่ถูกใจก็โกรธเคืองไป ดังนี้มันบ้ำแล้ว หลงรักไปมันก็บ้ำ หลงโกรธหลงเกลียดมันก็บ้ำ
 เพราะมันทำสำหรับจะเป็นทุกข์ ไอ้หลงรักมันก็ทำให้เป็นทุกข์ ไปตามแบบของความหลงรัก หลงเกลียด
 หลงโกรธ มันก็มีความทุกข์ไปตามแบบของการหลงโกรธ บางเรื่องมันก็หลงกลัว มันก็เป็นทุกข์ไปตาม
 แบบของความกลัว ท่านลองไปคิดดูให้ดีเถอะว่า ไอ้ความทุกข์ของเรามันเกิดมาจากความโง่ ในขณะที่แห่ง
 ผัสสะทั้งนั้นแหละ ตากับรูปผัสสะกัน หูกับเสียงผัสสะกัน จมูกกับกลิ่นผัสสะกัน ลิ้นกับรสผัสสะกัน
 ผิวหนังกับสิ่งมากระทบกับผิวหนังผัสสะกัน จิตคือความคิดนี้รู้สึกกระทบกันเรียกว่าเป็นผัสสะ ๖ คู่
 กระทบเป็นผัสสะกันแล้วต้องรู้สึกที่เรียกว่าเวทนา ถ้ารูปใจก็หลงรัก ไม่ถูกใจก็หลงเกลียด โง่ก็หลงกลัว
 มันก็มีเท่านั้นเอง ช่วยไม่ได้แล้ว ถ้าไปหลงอย่างใดอย่างหนึ่งเข้าแล้วจะต้องเป็นทุกข์ เพราะความรัก เพราะ
 ความเกลียด เพราะความกลัว ทั้งโลกเป็นอย่างนี้จึงมีความทุกข์ ไอ้ที่มันรุนแรงมาก ร้ายกาจมากที่สุดคือเรื่อง
 ของความหลงรัก ดังนี้มันเป็นเหตุอันแรกที่ทำให้เกิดโกรธ เมื่อมันรักแล้วมันไม่ได้ตามที่มันต้องการ มันก็
 โกรธ แล้วมันก็หลงไหลไปจนกว่ามันจะถึงที่สุด ไอ้หลงรักนี้ก็เพราะสิ่งๆ เดียวคือสิ่งที่เรียกว่าความ
 เอรีดอ้อย ความรู้สึกเอรีดอ้อย ถ้าไม่อ้อยก็ไม่มีใครหลงรักคิดดูเถอะ ถ้าอ้อย เอรีดอ้อยที่พอใจก็หลง
 รัก อ้อยทางตาก็หลงรักรูปนั้น อ้อยทางหูก็หลงรักเสียงนั้น อ้อยทางจมูกก็หลงรักกลิ่นนั้น อ้อยทาง

ผิวหนังก็หลงรักสัมผัสอันนั้น อร่อยทางจิตมันก็หลงรักความคิด ความรู้สึกอันนั้น แต่ที่ในโลกเป็นกันมาก เป็นปัญหากันมาก ก็คือความเอร็ดอร่อยที่สูงขึ้นไปถึงเรื่องเพศ เรื่องเพศ เดียวนี้มันก็เห็นได้โดยง่าย พวกที่ต้องการความเอร็ดอร่อยทางเพศมันมาก แล้วมันไม่ได้ แล้วมันก็ปลิ้นจี้ขโมยข่มขืน ข่มขืนแล้วฆ่า แล้วกระทั่งว่ามันกระทำแก่เด็ก ๆ ข่มขืนแล้วฆ่า ถ้าว่าไปขอเงินพ่อแม่ไม่ได้ มันก็ฆ่าพ่อแม่ ที่นี้ความเอร็ดอร่อยทางกามารมณ์มันยังไม่พอ ยังเลยไปถึงความเอร็ดอร่อยทางยาเสพติด ยาเสพติดนี้มันต้องหลงใหลมาก ต้องโง่มาก ต้องมีเงินมาก แล้วมัน มันจะยิ่งกว่ากามารมณ์ไปเสียอีก หนังสือพิมพ์เมื่อ ๒ - ๓ วันนี้ก็มีว่า บังคับภรรยาของตนให้ไปเป็นโสเภณีเอาเงินมาให้ตนซื้อยาเสพติด ผู้ชายคนนั้นคิดดูสิ ก็แปลว่าเขาหลงรักความอร่อยของยาของเสพติดยิ่งกว่ากามารมณ์ บังคับภรรยาให้ไปเป็นโสเภณีรวบรวมเงินมาให้ตนเพื่อซื้อยาเสพติด ความเอร็ดอร่อยตามธรรมชาติอาหารการกินนี้มันก็ชั้นหนึ่ง ไม่รุนแรงเท่ากามารมณ์ กามารมณ์นี้ก็ยังไม่รุนแรงเท่าประเภทเสพติด ที่ทำให้เกิดการเสพติดอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นเราในโลกมันอยู่กันอย่างนี้ ความอร่อยนั้นตั้งต้นหลงกันมาตั้งแต่ว่าคลอดมาจากท้องแม่ เมื่ออยู่ในท้องแม่มันอร่อยไม่เป็น มันรู้สึกอร่อยไม่เป็น เพราะมันไม่กินทางลิ้น ทางปากอะไรเหมือนกับออกมาแล้ว เมื่ออยู่ในท้องมันก็กินทางสายเลือด ทางสายสะดือ มันไม่เกี่ยวกับความอร่อย เพราะฉะนั้นจิตมันก็ปกติตามธรรมชาติอยู่ไม่หลงในเรื่องอร่อยหรือไม่อร่อย อย่างมากก็หิวหรือไม่หิว ที่นี้พอเด็กเขาคลอดออกมาแล้ว มาได้กินทางปากเช่นกินนมแม่ กระทั่งโตต่อมาก็กินนั่นกินนี่ซึ่งเป็นของทำให้รู้สึกอร่อยที่ลิ้น ไร้ทารกนั้นมันก็พอใจ ยึดถือในความเอร็ดอร่อยต้องการเรื่อย คิดให้ความเอร็ดอร่อยทางปาก แล้วไม่ทันไรมันก็มีความเอร็ดอร่อยทางตา เด็กทารกนอนอยู่ในเปลเขาก็เอาอะไรแขวนสวย ๆ งาม ๆ ให้มันชอบความสวยงาม แล้วเขาก็จับกลองด้วยเพลงด้วยดนตรีให้เด็กทารกนั้นมันอร่อยทางหู มันทาของหอมให้เด็กอร่อยทางจมูก มันโอบ มันกอด มันอุ้มด้วยสัมผัสก็ให้เกิดความอร่อยทางเนื้อหนัง แล้วก็เอาอกเอาใจอย่างนั้นอย่างนี้ให้มันเกิดความเอร็ดอร่อยทางจิตใจ เดียวนี้เด็ก ๆ ของเราติดหลงใหลในความอร่อย ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ ครบทั้ง ๖ อย่างแล้ว จนกระทั่งเป็นวัยรุ่นมันก็ยังมากขึ้น จนกระทั่งเป็นหนุ่มสาวมันก็มากขึ้นเลยนั้นไปมันก็ยังมากขึ้นจนจะพอใจในความเอร็ดอร่อย ๖ ทางนี้ไปเรื่อย ๆ จนว่าจะแก่ชรา จนทำไม่ได้ ดังนี้คือปัญหา ความอร่อยนี้ทำให้ทำผิคนับตั้งแต่ลักขโมย เด็กๆเมื่อไม่ได้รับความอร่อยตามความปรารถนาก็ขโมยเงินของพ่อ เงินของแม่ ขโมยของไปขาย ไปซื้อหาความเอร็ดอร่อย แล้วก็ได้ชกต่อยแย่งชิงกันด้วยเรื่องของอร่อย แล้วก็สูงขึ้นไปถึงเรื่องเพศ ก็ได้ฆ่าฟันกันด้วยเรื่องเพศ แล้วก็ทำให้เกิดการชิงสุกก่อนหาม

สูญเสียศีลธรรมวุ่นวาย แล้วยังไม่พอก็ยังคิดจะหาให้มาก คิดจะหาให้มาก มันก็คิดดูเถอะ ท่านทั้งหลาย
 ก็คิดดูเถอะ ทำไปเพื่ออะไร หาเงินหาทรัพย์สมบัติไปทำไม มันเพื่อความเอร็ดอร่อยทั้งนั้น นายทุนมันก็
 ชอบความเอร็ดอร่อย ชนกรรมาชีพมันก็ชอบความอร่อย แล้วมันก็ต้องได้รบราฆ่าฟันกัน แย่งชิงกัน
 อดสำหรับเรียนหนังสือให้ดี ได้ทำงานได้เงินเดือนมาก ๆ ก็เพื่อความเอร็ดอร่อยที่มันโง่ มันใช้เงินไปจน
 เงินเดือนไม่พอใช้ เอ้า, พอมันไม่พอใช้ มันก็โง่ มันต้องคอร์ปชั่น มันก็โง่คอร์ปชั่นกันทั่วไป เจ้าหน้าที่
 ข้าราชการก็คอร์ปชั่น พ่อค้าประชาชนก็คอร์ปชั่น มันก็โง่ ความโง่มันมาจากความหลงในความ
 เอร็ดอร่อยจนรายได้มันไม่พอใช้ ความคดโง่นี้มาจากความหลงในความเอร็ดอร่อย การค้าก็โง่ การ
 ปลุกฝังก็โง่ อะไรมันก็โง่ มันพยายามจะได้กำไรมาก เพื่อมาซื้อหาความเอร็ดอร่อย นี่ก็เลยมีมนุษย์ที่
 โง่ขึ้นมาในโลก ฟังดูให้ดี มันไม่ได้โง่มาแต่ในท้อง เมื่อมันอยู่ในท้องมันโง่ไม่เป็น มันโง่ไม่เป็น
 ต่อเมื่อมันเกิดคลอดมาจากท้องแล้ว มาพบความอร่อยเข้านี้ มันจึงโง่เป็น ก็เริ่มโง่เป็น หลงใหลในความ
 เอร็ดอร่อย มันจึงโง่เป็น บางที่มันก็ขโมยของกิน ถ้าพ่อแม่เขาไม่ให้มันขโมยของกิน เพื่อนบ้านเขาไม่ให้
 มันก็ขโมยของกิน ดังนั้นมันไม่ได้โง่มาแต่ในท้อง มันมาเป็นคนโง่เมื่อได้มารู้จักรสของความอร่อย
 ดังนั้นเราจึงว่าถือ ไอ้ความอร่อยนั้นเป็นจุดตั้งต้นของความเลวร้าย เลวทรามทั้งหลาย คือมันเริ่มหันเหจาก
 ความถูกต้อง หรือหันเหจากความปกติ เมื่อก่อนมันอยู่ในความถูกต้อง มันอยู่ในความปกติ อยู่ใน
 ธรรมชาติ ธรรมดา พอมันไปหลงใหลความเอร็ดอร่อยมันก็หันเหไปตามความเอร็ดอร่อย เขามีคำเปรียบ
 สอนไว้ในคัมภีร์ในหนังสือว่ามัน ทารกนี้มันทิ้งพ่อทิ้งแม่วิ่งตามโจรไป ฟังดูให้ดีอาจจะ จะได้แก่คนทุกคน
 นั้น ระวังให้ดี ได้แก่คนทุกคน มันทิ้ง ทิ้งพ่อทิ้งแม่หนีตามโจรไป ก่อนนี้มัน มันโง่ไม่เป็น มันยังไม่หลง
 ในความเอร็ดอร่อย เด็กน้อยๆ มันยังไปตามธรรมชาติ พอมันไปหลงใหลความเอร็ดอร่อยแล้วมันก็ทิ้ง
 แหละ ไม่เอาแล้วแหละ ไอ้ที่ว่าถูกต้อง อย่างนั้นอย่างนี้ คืออย่างนี้ อย่างนี้ไม่เอา เอาแต่ได้อร่อยก็แล้วกัน
 ก็แปลว่าขอมคือพ่อแม่ ขอมทิ้งธรรมะทิ้งความถูกต้อง วิ่งตามโจรไปก็คือไปเอากันแต่เรื่องเอร็ดอร่อยคือ
 กิเลส โจรคือกิเลส ความโลภ ความโกรธ ความหลงก็ตามนั้นเป็นโจร เด็กที่ยังไม่เคยเกิดกิเลส เดียวนี้มันก็
 เกิดกิเลส มันทิ้งภาวะเดิมที่ถูกต้องปกติไปเอาอร่อย แล้วก็เกิดความคิดความโลภเมื่อถูกใจ ได้เกิดความคิดเมื่อ
 ไม่ถูกใจ ได้เกิดความคิดเมื่อมันยังทำไม่สำเร็จ อุปมานี้ดี ทิ้งพ่อทิ้งแม่หนีตามโจรไป ที่นี้โจรมันก็ทำให้
 นั้นแหละ มีโลก มีโกรธ มีหลง ก็เป็นทุกข์เหมือนกับไฟเผา ตกอยู่ใต้อำนาจของโจร แล้วก็แล้วแต่โจรจะทำ
 แล้วแต่กิเลสจะทำ ไอ้คนนั้นมันก็ต้องรับทุกข์ทรมานเพราะกิเลส ที่นี้ปัญหาจะมีอย่างไรถ้ามันเกิดแก่เรา ก็

ไอ้เรานั้นแหละมันทิ้งพ่อทิ้งแม่หนีตามโจรไป ชอบเอรีดอ้อยสนุกสนาน พร้อมทั้งจะคดโกง พร้อมทั้งคดขโมยเป็นต้นเสมอ คังนีอยู่ในอำนาจโจรแล้ว แล้วจะทำอย่างไร ถ้าจะหนีโจรมา มันก็ไม่เก่งพอ เพราะว่าอำนาจของโจรมันมีมากคือความอ้อย มันก็ทิ้งโจรไม่ได้ แม้แต่ทิ้งกันบุหรืมันก็ยังทิ้งไม่ได้ ทิ้งขวดเหล้า มันก็ยังทิ้งไม่ได้ คังนี้มันจะทิ้งอะไรได้ มันจะทิ้งโจรหนีโจรมาอย่างไรได้ เพราะมันรัก ไอ้เสน่ห์ที่ทำให้วิ่งตามโจรไป โจรเขาเอาของที่เป็นเสน่ห์มาขั้ว ไอ้คนเหล่านี้ เด็กๆเหล่านี้ มันก็ทิ้งพ่อทิ้งแม่ก็วิ่งตามโจรไป มันก็คิดแน่นอนอยู่กับพวกโจรกลับมาไม่ได้ เหมือนกับเราทั้งหลายที่ตกไปได้อำนาจของกิเลสแล้ว ไม่เอาดี เอาถูกกันแล้ว เอาแต่อ้อยแล้ว ทรมาณอยู่ด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลงแล้ว แล้วจะทำอย่างไร จะทิ้งโจรมาสู่สภาพเดิม ถ้าได้ก็เก่งสิ มันก็เก่ง แต่่มันไม่ได้ จะหนีโจรมา มันยังทำไม่ได้ จะฆ่าโจรมันก็ทำไม่ได้ ปุณฺณธรรมคามันก็ฆ่าไม่ได้ เว้นไว้แต่พระอรិยะสาวกที่จะรู้ จะเก่งจนทิ้งโจร หนีโจรมาได้หรือฆ่าโจรเสียได้ จะกลับมาหาพ่อแม่อีกคือความถูกต้อง ความเป็นธรรมะความถูกต้อง นี่คือปัญหาแหละ ปัญหา ที่นี้ทุกคนมันโตขึ้นมา มันทิ้งพ่อทิ้งแม่ไปอยู่กับโจร ชอบของ เอรีดอ้อย เกิดความโลภ ความโกรธ ความหลง อยู่ทุกวัน ทุกวัน มันทรมาณด้วยอำนาจของโจรเหล่านั้น มันจะหนีพ้นจากเงื้อมมือโจรได้อย่างไร มันก็ต้องอาศัยธรรมะ รู้เรื่องนี้ดีแล้วพยายามที่จะหนีมาจากโจร หรือฆ่าโจรเสียด้วยธรรมะ จะต้องฝึกจิตเข้มแข็ง แหละ มีสติ มีสมาธิ มีปัญญาเข้มแข็ง กำจัดความไอ้โลภ ความโกรธ ความหลงได้ในที่สุดนี้ จึงจะเรียกว่าหนีมาเสียจากโจร หรือว่าฆ่าโจรเสียได้ ต่อไปนี้มันก็สบายยังงี้ ไม่ต้อง ไม่ต้องอยู่ใต้อำนาจของโจร ไม่อยู่ในอำนาจของโจรมันก็สบาย เรื่องมันก็อยู่ที่นี้ พวกเรานี้มาบวชทำไม บวชบ้า ๆ บอ ๆ อย่างนั้นหรือ มันควรจะบวชเพื่อฆ่าโจรหรือทิ้งโจรเสีย ทายก ทายิกาทั้งหลายก็เหมือนกันแหละ มานับถือพุทธศาสนาทำไมกัน ก็เพื่อหาเครื่องมือที่จะฆ่าโจรหรือจะทิ้งโจรเสีย ก็ต้องทำตนให้มีธรรมะสำหรับหลุดออกจากอำนาจของโจร ต้องมีสติเมื่อผัสสะ ผัสสะคู่ไหนก็ตามใจ เมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องมีสติพอ แล้วสตินั้นก็พาปัญญามาทัน แล้วก็ไม่หลงในสุขเวทนา ไม่หลงในทุกข์เวทนา ไม่หลงในอทุกขมสุขเวทนา มันเป็นอย่างนั้น เดียวนี้มันมีสติไม่พอนี่ สติมันไม่พอ มันไม่มีหรือมันมีน้อยเกินไป มันไม่พอที่จะมีสติในขณะที่แห่งผัสสะ มันก็เลยเป็นไปตามอำนาจแห่งเวทนา ฉะนั้นจึงมีการฝึกให้มีสติ ที่วัดชานากัฏฐิที่ไหนก็ดี ถ้ามันเป็นวิปัสสนาที่ถูกต้อง แล้วมันก็เริ่มด้วยฝึกให้มีสติ มาก เร็ว สติมากพอแล้วเร็วพอที่จะรู้สึกตัวเมื่อมีผัสสะ ฝึกสติแล้วก็ฝึกปัญญา เห็นชัดใน อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แล้วมีชื่ออย่างอื่นเช่นว่า สุนฺณุตตา ตถตา อิทัปปัจจยตา เป็นต้น คังนี้มันเป็นปัญญาต้องฝึกจนมีมากพอ มีความรู้เรื่อง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตามากพอ ก็เตรียมไว้ พอมีผัสสะ

กระทบผัสสะเมื่อไรที่ไหน สติมันก็เอาปัญญานั้นไปทันในเวลานั้น ไปควบคุมจิตใจ ที่กระทบกันกับผัสสะ มันก็ไม่ทำผิดต่อผัสสะสิ ไม่ทำผิดในขณะที่ผัสสะ คือไม่หลงยินดีเมื่อเป็นสุขเวทนา เมื่อไม่หลงยินร้ายเมื่อเป็นทุกข์เวทนา ไม่โง่หลงสงสัยพัวพันในเมื่อมันเป็นอกุทขมสุขเวทนา เรื่องมันก็จบเท่านั้นแหละ ฉะนั้น เราฝึกสติให้พอ เมื่อมันมีสมาธิอยู่ในนั้นแล้วฝึกปัญญาให้พอ ให้รู้ว่าไอ้สิ่งทั้งหลายทั้งปวงนะ มันเป็นอย่างไรมันก็คือเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา มีคำรวบรัดสั้นๆคำเดียวว่า ตถตา ตถตา แปลว่าเช่นนั้นเอง ตถตาแปลว่าเช่นนั้นเอง มันเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา คือมันเป็นเช่นนั้นเองตามธรรมชาติของมันเอง มันไม่เที่ยงเช่นนั้นเอง มันเป็นทุกข์เช่นนั้นเอง มันเป็นอนัตตาเช่นนั้นเอง เอามารวมกันเสียเป็นสิ่งเดียวเรียกว่า ตถตา แปลว่าเช่นนั้นเอง เรื่องปฏิจจสมุปบาททั้งหมด ทั้งสายทั้งยึดยาวนานแหละ คือเรื่องความเป็นเช่นนั้นเอง พระพุทธเจ้าท่านตรัสอย่างนั้น มันมีความเป็นเช่นนั้นเองสำหรับเกิดทุกข์ขึ้นมา เกิดความทุกข์ขึ้นมา แล้วก็มีความเป็นเช่นนั้นเองสำหรับไม่เกิดความทุกข์หรือดับความทุกข์ก็มี ถ้ามันไปถูกเช่นนั้นเองของความเกิดทุกข์ มันก็เกิดทุกข์ ถ้ามันไปถูกความเช่นนั้นเองของไม่เกิดทุกข์ มันก็ไม่เกิดทุกข์ เราดูเรื่องเช่นนั้นเองให้เพียงพอ เช่นสมมุติเราอยากจนไม่เงินใช้ ก็ทำเช่นนั้นเองให้ถูกต้องสำหรับจะมีเงินใช้ และก็ไม่หลงไหล แม้มีเงินใช้ก็ไม่หลงไหลเรื่องความเอร็ดอร่อย มันก็ไม่เป็นทุกข์อย่างไ้ ให้เราดูเรื่องเช่นนั้นเองให้เพียงพอ เมื่อเวทนากระทบเป็นสุขเวทนา เอร็ดอร่อยเหลือประมาณก็ โอ้, มันก็เช่นนั้นเอง ความอร่อยในสุขเวทนาจึงเช่นนั้นเอง ถ้าว่าไม่อร่อยเป็นทุกข์เวทนา อ้าว, มันก็ทุกข์เวทนาจึงเช่นนั้นเอง หรือมันไม่แฉะมันยังคลุมเครืออยู่ อ้าว, มันก็เช่นนั้นเอง ยกตัวอย่างเหมือนว่ากล้วยอะไรกินอะไรเข้าไปในปากแล้วมันอร่อย ผู้รู้เขาก็รู้ว่า อ้อ, มันเช่นนั้นเอง นี้เรียกว่าอร่อย ที่นี้คนโง่มันก็อร่อย อร่อย อร่อยจนมันอยากจะได้มันอยากจะกินอีก มันจะกักคุณ มันจะสะสม มันหลงไหลจนเป็นทุกข์ กลัวว่าจะไม่ได้อีกหรือกลัวว่าจะหมดเสีย ดังนั้นเพราะมันไม่รู้ว่าจะอร่อยก็เช่นนั้นเอง ตามแบบของมัน คือความรู้สึเกิดขึ้นแก่ระบบประสาทว่าเป็นเช่นนั้น อย่างนั้น ตามกฎของธรรมชาติ ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตนอะไรที่ไหน เป็นธรรมชาติรู้สึกไปตามธรรมชาติ ตามระบบประสาทก็อร่อย ถ้าไม่อร่อยก็มันก็คือตรงกันข้าม มันไม่ถูกกับระบบประสาทที่จะทำให้รู้สึกอร่อยอย่างนั้น มันก็เช่นนั้นเองอีกเหมือนกัน เช่นนั้นเอง อร่อยก็เช่นนั้นเอง ไม่อร่อยก็เช่นนั้นเอง ยังไม่แน่ว่าอร่อยหรือไม่อร่อยมันก็เช่นนั้นเอง ก็ไม่เกิดความโลภเพราะหลงในอร่อย ไม่เกิดความโกรธเพราะไม่ทำให้อร่อย ไม่เกิดความหลงเพราะมันไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างไ้ ดังนั้นเราจึงไม่ทำผิด ไม่ทำผิด ไม่ทำชั่ว เพราะความอร่อยหรือความไม่อร่อย หรือว่ายังไม่แน่ว่าจะอร่อยหรือไม่อร่อย

ดังนั้นความอร่อยก็มีหลายระดับอย่างที่วามาแล้ว อร่อยทางปากทางลิ้น อร่อยทางกามารมณ์ระหว่าง
 เพศ อร่อยทางยาเสพติดสูงสุดขึ้นมันไป มันไม่รู้ว่ ้อ , มันเท่านั้นเอง มันเช่นนั้นเองหรือมันแค่นั้นเอง
 มันเห็นเป็นของประเสริฐ เป็นของประเสริฐ เป็นตัว เป็นคน เป็นของประเสริฐ มันจะอร่อย ถึงขนาดมัน
 ทิ้งพ่อทิ้งแม่หนีตามโจรไปแหละ คือมันจะเอาข้างเอร์ค่อร่อยโดยไม่ต้องรู้ว่อะไรเป็นอะไรดี อะไรชั่ว ถ้า
 พ่อแม่ขัดขวางไม่ให้ไปอ่อยอย่างนี้ มันฆ่าพ่อฆ่าแม่ของมันได้ วิ่งหนีตามโจรไป ขอให้เรารู้ว่ไอ้ปัญหา
 ทั้งหลาย เลวร้ายทั้งหลายนี้มันตั้งต้นที่ความอร่อย ที่คนโง่มันไม่รู้จัก ที่คนโง่มันบูชาเป็นของสูงสุด ก็ได้
 เลยทำบาปทำชั่ว ขยายตัวเป็นวงกว้าง วงกว้างออกไป จนได้รับกันทั้งโลก มันแย่งชิงปัจจัยแห่งความ
 แบ่งเป็น ๒ พวก รบกันเป็นสงครามโลก ถ้าใครชนะได้ครองโลก มันก็รวบรวมเอาปัจจัยแห่งความ
 เอร์ค่อร่อยทั้งโลกเป็นของตน มันได้อ่อยหมดเลย มันจึงจะอยากทำสงครามโลกแย่งชิงเอาโลกมาเป็นของ
 ตน มูลเหตุชนิดเดียวอยู่ที่ความอร่อยของแต่ละคน ร่วมมือกันจะครองโลกเพื่อเอาให้หมด ปัจจัยแห่งความ
 อ่อยมีเท่าไรเอามาเป็นของเราให้หมด ดังนั้นมันคิดครองโลกเพราะความอร่อย คุณเอะจะเห็นชัดเลยว่
 ความเลวร้ายนี้ตั้งต้นมาจากความหลงในความเอร์ค่อร่อยตามธรรมดา เอร์ค่อร่อยในกามคุณทางเพศ แล้วก็
 เอร์ค่อร่อยทางเสพติดมีนเมา ถ้าเรามีความรู้เรื่องนีว่มันเช่นนั้นเอง มันเท่านั้นเอง จะไปหลงใหลให้มันบ้า
 ทำไม ความเอร์ค่อร่อยเป็นเหตุให้ลงมือ หันเหิมจิตหันเหไปทางความชั่ว เพราะหลงในความอร่อย
 ขโมยบ้างอะไรบ้าง เด็กเล็ก ๆ เกิดมาขโมยไม่เป็น พอได้ไปกินอะไรชิมอะไรอ่อยเข้าละก็เริ่มขโมยเป็น
 เริ่มเอารับหลัง ที่นี้รู้ว่เขาหวังก็เลยต้องขโมย ต้องมีเจตนาขโมยโดยตรง ดังนั้นมันก็เกิดความผิดขึ้นมาแล้ว
 มีมูลมาจากความอร่อยที่ตัวไม่รู้จัก มันก็หลงใหล จะเอาแต่ให้มันได้ความอร่อย ไม่มีศีลธรรม ศีลธรรมยัง
 ไม่มี ยังไม่รู้จักศีลธรรม จนกว่าเมื่อไหร่จะได้ศึกษาเรื่องของศีลธรรม เห็นว่ไอ้เรื่องอ่อยนั้นเป็นเรื่อง
 กิเลส ไม่อ่อยก็เป็นเรื่องกิเลส ก็ไม่เอา เอาที่มันถูกต้อง ที่มันไม่เป็นกิเลส รู้สึกว่อ่อยก็ได้เหมือนกัน
 แหละ กินของอ่อยก็ได้เหมือนกันแหละ แต่อย่าไปหลงกับมัน อย่าไปหลงกับมัน ไม่ใช่ห้ามไม่ให้กิน
 ของอ่อยไม่ใช่ กินก็ได้แต่อย่าไปหลงความอ่อยจนเกิดกิเลส อยากจะมีมาก อยากจะสะสม อยากจะมี
 ปัจจัยแห่งความอ่อยมาก แล้วมันก็คดโกง คนคดโกงที่โกงอะไร โกง โกง โกง กันนะ เพราะว่าจะได้ปัจจัย
 แห่งความอ่อยทั้งนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเงินเดือนไม่พอใช้มันก็โกง หรือรายได้ไม่พอใช้มันก็โกง
 เพราะมันต้องการความอ่อยมาก ดังนั้นอย่าบูชาความเอร์ค่อร่อย ก็จะไม่มีปัญหาคือกิเลส พระเณร
 จะต้องสีกมันก็เรื่องนี้แหละ มันอยู่ไม่ได้ มันมีความเอร์ค่อร่อยที่มีอำนาจมากดึงดูดเอาไป ดังนั้นถ้าผู้รู้

เรื่องนี้แล้วบังคับความรู้สึกได้ มันก็เดินไปตามทางของพระธรรมได้ ไม่ทิ้งธรรมะ แล้วหนีไปเอาใจคือเรื่องกิเลส อย่างคำพูดโบลบราณที่ว่าทิ้งพ่อทิ้งแม่หนีตามโจรไป ไปนั่งร้องไห้อยู่เพราะโจรคือกิเลสมันเผาเรณ บิบคั่นอย่าหนีเอาคือความทุกข์ คือความทุกข์ เมื่อได้รับความทุกข์แล้วมีศรัทธาในการที่จะดับทุกข์นั้นเสีย แล้วก็ปฏิบัติธรรมะไปตามลำดับ ตามลำดับ เพื่อจะดับความทุกข์นั้นเสีย ทำวิปัสสนานี้เป็นคำพูดรวม ๆ คือทำให้มีสติรวดเร็ว แล้วก็ทำให้มีปัญหาเยอะ ทำสมาธิให้มีจิตเข้มแข็งบังคับกันได้ พอมีสัมผัสทางตาทางหูเป็นต้น ก็มีสติ เอาความรู้มาต่อสู้กับไอ้สัมผัสนั้น อย่าได้ไปหลงในความอร่อยหรือความไม่อร่อย จิตก็ปกติไปตามเดิมไม่มีความทุกข์ เมื่อทำอย่างนั้นบ่อยเข้า บ่อยเข้า บ่อยเข้า จิตมันก็จะตั้งมั่นอยู่ในความไม่เป็นทุกข์ มันจะต่อสู้อารมณ์ได้รวดเร็ว ทันที เพราะมีสติ มีปัญหาเยอะ รวดเร็ว ว่องไว ในการที่จะควบคุมผัสสะ สรุปความแล้วก็ขอให้จำไปว่า ไอ้ความทุกข์เกิดมาจากการทำผิดในขณะแห่งผัสสะ ทุกข์ทั้งปวงเกิดมาจากการทำผิดในขณะที่มีผัสสะ ความไม่ทุกข์ก็คือความไม่ทำผิดในขณะแห่งผัสสะ ไม่ว่าจะเป็นทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ ผัสสะไหนก็ตาม อย่าไปทำผิดตรงนั้น ก็ไม่เกิดความทุกข์ มีสติพอ มีปัญหาพอ ก็ไม่ทำผิด เราก็ค้นฝืนศึกษาเล่าเรียน ทำสติ ทำสมาธิ ทำปัญญา ตามที่สำนักวิปัสสนาทุกแห่ง เขาก็มุ่งหมายที่จะสอนอย่างนี้ทั้งนั้น อย่างสอนให้เตลิดเปิดเปิงเป็นเรื่องอื่น เป็นเรื่องหลง เป็นเรื่องหากินไปเสีย จะเป็นวิปัสสนาหากิน หากินหาอะไรไปเสีย ถ้าเป็นสำนักวิปัสสนาที่ถูกต้อง ก็ต้องทำให้เกิดผลคือทุกคนมีสมาธิ มีสติ มีสมาธิ มีปัญญาเพียงพอที่จะควบคุมตัวเองต่อสู้กับกิเลสที่จะเกิดขึ้นในขณะแห่งผัสสะ อะไร อะไรรวมที่ผัสสะ เป็นนรกก็ทำผิดเมื่อผัสสะ เป็นสวรรค์ก็เพื่อทำถูกผัสสะ

เอาแหละ ขอต้อนรับท่านทั้งหลายด้วยธรรมะปฏิสัณฐาน คือว่าไม่มีสิ่งของจะให้ แต่มีอยู่บ้างก็คือธรรมะหรือความรู้ทางธรรมะ เอามาให้ท่านทั้งหลายในฐานะเป็นการต้อนรับท่านทั้งหลาย ผู้มา แล้วก็ต้อนรับด้วยการนั่งกลางดิน เพราะว่าทำธรรมะนั้นมันเกิดกลางดิน ธรรมะไม่ได้เกิดบนวิมาน หรือบนโรงเรียน หรือบนมหาวิทยาลัย ธรรมะนั้นมันเกิดกลางดิน พระพุทธเจ้าประสูติกลางดิน พระพุทธเจ้าตรัสรู้กลางดิน พระพุทธเจ้าสอนกลางดิน กุฎิของท่านก็พื้นดิน โรงธรรมก็พื้นดิน ก็สอนธรรมะกันกลางดิน ธรรมะมันเกิดกลางดิน พระพุทธเจ้านิพพานก็กลางดิน ดังนั้นก็เรียกว่าธรรมะมันเกิดกลางดิน ต้อนรับท่านทั้งหลายด้วยธรรมะ ก็ต้อนรับด้วยการไถ่ล้างกลางดิน แล้วก็รู้ธรรมะชนิดที่มันเกิดขึ้นมาเมื่อนั่งกลางดิน ขอให้ท่านทั้งหลายได้รับความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น มีศรัทธาเพิ่มขึ้น มีปัญญาเพิ่มขึ้นตามสมควร จนกว่าจะ

เพียงพอ สำหรับจะต่อสู้อกิเลสที่มันมาช่วยให้ทิ้งพ่อทิ้งแม่หนีตามมันไป ทิ้งพ่อทิ้งแม่หนีตามโจรไปนั่นคือ
กิเลส อย่างทิ้งธรรมะแล้วหนีตามกิเลสไป เรื่องมันก็จบกัน

ดังนั้นขอให้ท่านทั้งหลายทุกคนทั้งที่เป็น ภิกษุ สามเณร เป็น อุบาสก อุบาสิกา จงเจริญออกงาม
ก้าวหน้าในทางของพระศาสนา มีศรัทธาเพิ่มขึ้น มีสมาธิเพิ่มขึ้น มีปัญญาเพิ่มขึ้น เอาชนะกิเลสได้แล้ว อยู่
เป็นสุขทุกทีพาราตริกกาลเทอญ ... สาธุ

ตั้งแต่วันที่ ๔๗.๑๕ เป็นการคุยกัน ... ไม่มีการเทศนา